

Stupavan

VDÁVA MESTO STUPAVA

MESAČNÍK O STUPAVE A STUPAVČANOCH

Na slovičko...

V máji a v júni sme si zvykli osláviť dva sviatky - Deň matiek a Deň detí. Spomíname ich teraz spolu, lebo ony skutočne k sebe patria. Matky staviame na piedestál, ktorý im podľa zásluhy patrí nielen vďaka tradícii kresťanskej kultúry, ale i pre nenahraditeľné poslanie a úlohu, ktorú plnia v živote jedinca a v živote spoločnosti. Už nemáme na myslu matku - bojovníčku za všetko možné, matku - hrdinku ovenčenú medailami. Myslíme na ženy - matky, ktoré popri výchove a starostlivosti o svoje deti vykonávajú svoje povolanie, venujú sa svojim záľubám i spoločenskému životu. Nie je jednoduché ani ľahké skĺbiť všetko tak, aby sa to dalo stihnúť. Vážime si umelcov, architektov, vedcov za ich mimoriadne výsledky, za ich talent a vedecké objavy. Mali by sme však na rovnakú úroveň, zasluhujúcu si našu úctu, postaviť tie matky, ktoré vychovali zo svojich detí poctivých, statočných a múdrych ľudí. Lebo človek takýchto vlastností je najväčším skvostom, najväčším umeleckým dielom a prevyší všetky materiálne hodnoty. Matky si zaslúžia našu úctu každý, nielen ten májový nedeľný deň...

Deti sú naša budúcnosť. Tak sa to vždy tvrdilo a zostáva to i naďalej pravdou. Deťom totiž „zostaneme na krku“, teda pripravíme nám budúcnosť. Čo sme do nich vložili, ako sme ich viedli, aký príklad sme im dali, nezávisle od toho „koľko sme im dali“, to všetko nám raz zúročia.

Preto už teraz sa pýtajme, či si raz nájdeme pre nás čas, či sa nás raz opýtajú, čo nás trápi, či nie sme sami a opustení. Preto pýtajme sa svojich detí, zaujímajme sa o to, ako žijú, ako premýšľajú a čo ich trápi. Učme ich otázkam, aby sme raz nemuseli o ne prosiť.

-ps-

Beh mieru sa stal populárnym športovým podujatím. Primátor mesta odovzdáva ceny.

Deň detí osladila cukrová vata. Bola dobrá, len dievčatá sa zľakli fotografa.

Zasadalo MsZ

Dňa 16. mája sa uskutočnilo riadne zasadnutie mestského zastupiteľstva, ktoré prerokovalo nasledovné materiály a dokumenty:

- Štatút mesta
- návrh „Dodatku č.1 k VZN č. 3 - Zásady hospodárenia a nakladania s majetkom mesta
- návrh „Dodatku č.2 k Rokovaciemu poriadku MsZ“
- Organizačný poriadok Mestského úradu Stupava
- Poriadok odmeňovania pracovníkov mesta
- Organizačný poriadok MsPTS, VaK, MsKS, MsP
- Poriadok odmeňovania MsP
- Dodatok k VZN o predaji bytov
- Výklad k ustanoveniu zák. NR SR č. 18/ 1996 Z.z. o cenách.

Na záver rokovania bolo prijaté uznesenie. Vzhľadom na pôvodný program, ktorý obsahoval i ďalšie body, poslanci rozhodli, že zasadanie MsZ bude dňa 23.5. pokračovať.

Primátor mesta zvolal riadne zasadnutie mestského zastupiteľstva dňa 23. mája. Na rokovanie bol pozvaný, okrem iných, aj redaktor z časopisu Verejná správa, ktorý chcel písať o fungovaní samosprávy v našom meste. Poslanci však na zasadnutie neprišli v dostatočnom počte a nakoľko sa ich nezišla nadpolovičná väčšina, podľa ustanovenia Rokovacieho poriadku, primátor zasadnutie rozpustil.

Nedokončené rokovanie mestského zastupiteľstva zo 16. mája pokračovalo 6. júna a malo nasledovný program:

- kontrola plnenia uznesenia MsZ zo zasadnutia dňa 28.3.1996
- správa o plnení uznesení MsZ za roky 1995/96
- správa o hospodárení MsPTS za rok 1995
- kontrola stavu a úrovne vyberania poplatkov
- rozbor stavu a úrovne vybavovania sťažností v r. 1995
- správa o plnení zmluvných podmienok na športovú halu

- správa o bezpečnostnej situácii mesta
- informácia o možnosti poskytnutia úveru PKB - Malacky
- informácia o nadácii Pre zdravie
- interpelácie
- rôzne
- záver.

Na rokovanie boli pozvaní aj hostia - zástupkyne advokátskej kancelárie, ktoré posudzovali majetko-právne pomery vo veci športovo-turistickej ubytovne, riaditeľ PKB- pobočka Malacky/ informácia o podmienkach úveru/, zástupca SM Stupava/ prevod ČOV/.

Rokovanie otvoril a viedol primátor mesta, po krátkom prerušení rokovanie viedol zástupca primátora Ing. R. Kalivoda.

Na záver zasadania bolo prijaté uznesenie, ktoré bude zverejnené na úradnej tabuli mesta.

-ps-

Správa o bezpečnostnej situácii mesta Stupava

Správu o bezpečnostnej situácii mesta pripravil náčelník Mestskej polície p. M. Morgenstern a bola prerokovaná na zasadnutí mestského zastupiteľstva. **Správa hodnotí obdobie od začiatku t.r. do 30. apríla. Správu uverejňujeme v skrátenej verzii.**

Za hodnotené obdobie hliadky MsP zasahovali v 33 prípadoch, z toho v 29 prípadoch na podnet občanov. Zadržaný bol jeden páchatel, ktorý sa pokúsil o vlamanie do osobného motorového vozidla. V desiatich prípadoch zasahovala hliadka po obdržaní signálu o napadnutí objektu, avšak boli to plané poplchy.

Počas hliadkovanja bola vykonávaná kontrola verejného priestranstva, mestských a súkromných objektov, pričom sa zisťovalo dodržiavanie VZN mesta Stupava a ostatných predpisov.

Riešili sa predovšetkým priestupky v zmysle porušenia VZN č. 27 z r. 1995 o Využívaní verejného priestranstva.

Uplatňovanie tohto nariadenia v praxi prinieslo i rad problémov. Predovšetkým sa týkali parkovania na uliciach Zdravotnícka, Ružová, Bezručova, Hlavná, Jilemnického a na miestnom trhovisku. Zároveň boli zmapované výtlky na miestnych komunikáciách a iné poškodenia spôsobené rozkopávkami. Tieto údaje boli doručené odboru výstavby MsÚ, pričom najakútnejšie/ na štátnych komunikáciách /boli OSC Malacky opravené, ďalšie opravy sa plánujú v máji a júni t.r.

Za hodnotené obdobie bolo zaregistrovaných 309 priestupkov, z nich 286 sa týkalo porušenia platných VZN. Väčšina priestupkov sa týkala nedovoleného zabratia verejného priestranstva osobnými a nákladnými vozidlami. Medzi ďalšie patrili priestupky týkajúce sa ohrozenia životného prostredia - vypúšťaním odpadovej vody a fekálií z rodinných domov niektorých občanov na Novej ulici., ďalej sa priestupky týkali nedodržiavania povinností pri chove domácich zvierat.

Zaznamenané boli aj priestupky voči pravidlám občianskeho spolunažívania a jedna krádež.

Priestupky boli riešené pokarhaním /130 prípadov/, blokovou pokutou /17 prípadov, spolu vo výške 1150 Sk/, postúpením na riešenie Obvodnému úradu Stupava /9 prípadov/, v štádiu objasnenia zostáva 19 prípadov.

Mestská polícia na základe žiadostí orgánov a organizácií vykonala 21 zistení týkajúcich sa občanov Stupavy.

Ďalej funguje dobrá spolupráca s MsP okolitých miest a obcí i s PZ SR predovšetkým s Obvodným oddelením Zohor a Odborom dopravy OV Bratislava-vidiek.

Pri riešení závažného problému distribúcie a užívania drog spolupracuje MsP Stupava s pracovníkmi Kriminálnej polície, a to hlavne podávaním informácií o distribúcii a požívaní omamných látok.

Od 1. mája t.r. MsP pracuje nepretržite 24 hodín denne.

Informácie na t.č. 5934100.

Poslanci v rámci diskusie upozornili na niektoré problémy súvisiace s výkonom služby MsP. Poukázali na nevšímavosť k niektorým dlhotrvajúcim javom - mladiství nevodíči používajúci osobné vozidlá ohrozujúci bezpečnosť chodcov, nedodržiavanie nočného klúdu, výskyt drog, predaj alkoholu na podujatiach určených mládeži - diskotéky v Amfiteátri Borník. V uznesení k tomuto bodu rokovania sa konštatuje, že bezpečnostná situácia v meste je zlá. Prijaté opatrenia, ktoré musí zabezpečiť mestská polícia, mali by smerovať k náprave situácie predovšetkým v nočných hodinách, zabrániť výtržnostiam pri spoločenských podujatiach pre mládež a prispieť k väčšiemu pocitu bezpečnosti občanov Stupavy.

Prevod čistiare odpadových vôd ŠM na mesto Stupava

ŠM Stupava ponúkli mestu prevod čiastiare odpadových vôd na Jilemnického ul. ČOV momentálne slúži pre bytovky v tejto časti mesta.

Podnik stojí pred privatizáciou a vznikol problém, že nový majiteľ by nemusel mať záujem a ani by nebol k tomu nijako zaviazaný, aby prevádzkoval ČOV, pretože byty už nepatria podniku. Mestu sa ponúkla možnosť získať ČOV, ktorá by kapacitne v budúcnosti mohla slúžiť, po vybudovaní kanalizačnej siete, na odkanalizovanie tejto časti Stupavy / „Horný koniec“/.

Po vyriešení niektorých problémov súvisiacich s prevádzkou schopnosťou a funkčnosťou zariadenia, bol predložený návrh, aby mesto čistiareň prevzalo za odplatu/ cca 140 tis. Sk/ a prevádzkovalo ju v rámci podniku VaK Stupava.

Poslanci si vypočuli i zástupcu ŠM Stupava p. Ing. Jankoviča a po diskusii uznesením schválili prevod ČOV do majetku mesta.

Možno sa týmto krokom urýchli odkanalizovanie tejto časti mesta, pretože pri tempe, akým sa kanalizácia buduje, napojenie tejto časti mesta na ČOV na Devinskej ceste bolo v nedohľadne.

/z rokovania MsZ zapísal -ps-/

Nad konceptom územného plánu sídelného útvaru Stupava

Mesto Stupava sa rozvíjalo podľa pôvodného UPD-SÚ Stupava, ktorý bol vypracovaný ešte v r. 1985. Po roku 1989, v novej spoločenskej situácii sa tento územný plán stal neadekvátnym k novým požiadavkám rozvoja mesta. K prvej aktualizácii, ktorú inicioval MsÚ už v roku 1992, prišlo o rok neskôr. Vzhľadom na to, že plán rozvoja mesta je výhľadovým dokumentom, pristúpilo sa k zadaniu spracovania úplne nového plánu. Hlavným riešiteľom konceptu územného plánu je Ing. arch. I. Múranica. Cesta ku schváleniu dokumentu prechádza mnohými rokovaniami, potrebné sú vyjadrenia dotknutých orgánov a organizácií, rešpektované sú i pripomienky občanov a na konci tohto procesu je schvaľovanie dokumentu mestským zastupiteľstvom. Momentálne je koncept plánu vystavený na pripomienkovanie občanmi / na mestskom úrade/ a pracovníci oddelenia výstavby a živ. prostredia MsÚ podávajú záujemcom výklad. Pre čitateľov sme vybrali niektoré prognózy a zámery plánu.

Koľko nás bude ?

Pri tvorbe územného plánu je dôležité položiť si otázku, koľko vlastne bude mať Stupava obyvateľov. Podľa demografického vývoja výhľady nie sú veľmi optimistické.

V roku 1890 mala Stupava 4149 obyvateľov, v roku 1980 to bolo 8062, ale v roku 1991 už len 7834.

Nárast obyvateľstva sa koncentroval do obdobia po r. 1950 a bol ovplyvnený dosídľovaním obyvateľov do mesta, čo bolo spojené s bytovou výstavbou - stavali sa predovšetkým bytové domy. Za toto obdobie sa zvýšil počet obyvateľov o 2903. Nepriaznivý je však vývoj úbytku obyvateľstva, čo je spôsobené vysokou úmrtnosťou predovšetkým v domove dôchodcov. Napríklad na 68 narodených detí v r. 1994

pripadlo 131 zomrelých občanov. Znamená to, že zo súčasných vlastných zdrojov obyvateľstva nie je reálne uvažovať s nárastom početnosti obyvateľstva. Ďalej to tiež znamená, že bez dosídľovania obyvateľstva do mesta bude celkový počet obyvateľov klesať s dôsledkami na zhoršovanie vekovej a sociálnej štruktúry obyvateľstva. Potvrdzuje to aj veková štruktúra obyvateľstva z r. 1991, podľa ktorej občania do 14 rokov predstavujú 22,5 % , vo veku do 59 rokov 58,5% a vo veku nad 60 rokov 19 % obyvateľstva. Veková štruktúra obyvateľstva Stupavy je v porovnaní s okresným a celoslovenským priemerom nepriaznivejšia. V súvislosti s týmto sa predpokladá trend nižšej pôrodnosti obyvateľstva, zvyšovanie početnosti a zastúpenie starších obyvateľov. Strategickým cieľom v celkovom populačnom vývoji Stupavy je vytváranie podmienok pre rozvoj bytovej funkcie a dosídľovanie obyvateľstva. Teda - po slovensky - urobiť všetko pre to, aby sa v Stupave stavali byty, rodinné domy, aby Stupava bola zaujímavá pre bývanie a tiež aby Stupava poskytovala dostatok pracovných príležitostí.

V r. 1991 bolo ekonomicky aktívnych 4071 obyvateľov, z toho za prácou dochádzalo 2380 pracovníkov predovšetkým do Bratislavy.

Rozvoj bývania

Mesto Stupava plní v rámci osídlenia okresu Bratislava-vidiek významné spoločensko-ekonomické funkcie. Katastrálna výmera sídla Stupava je 6717 ha a hustota osídlenia dosiahla hodnotu 121,3 obyvateľov na 1 km². Z tejto plochy je len cca 600 ha kompaktné zastavaných.

Pri riešení potreby bytov sa budú využívať komunálne nástroje a vytvárané podmienky pre získanie bytov :

- v rámci jestvujúcich stavebných fondov, a to najmä podmienky pre zobytnenie neobý-

vaných bytov pre účely trvalého bývania, ako aj podmienky pre nové formy získavania bytov nadstavbami a vytváraním podkrovných bytov v rámci objektov najstaršej zástavby bytových domov, - novou bytovou výstavbou, a to výlučne formou malopodlažnej bytovej výstavby, pre ktorú budú vytvorené územné podmienky v max. rozsahu 30%.

Zároveň sa musí zabezpečiť i vypracovanie koncepcie a program obnovy rozvoja pôvodnej - najstaršej časti mesta. V pláne je zapracovaná i zóna bývania a terciárnych aktivít - lokalita Háje s celkovou kapacitou cca 600 bytov.

V súčasnosti je v Stupave 2396 bytov, z toho rodinných domov je 1273. Zaujímavá je i priemerná obložnosť bytov , ktorá bola v r. 1991 3,27 obyvateľov / byt.

Prognóza do r. 2005 predpokladá nárast o 600 bytov / okrem Stupava-Háje/, z toho novou výstavbou 340 bytov a nadstavbami, prístavbami 80 bytov. Predpokladajú sa i rozdielne nároky obyvateľov na veľkosť a vybavenosť štandard bytov. Budú vytvárané podmienky pre bývanie sociálne slabších skupín, ako i podmienky pre rozvoj nadštandardných foriem bývania.

Najväčšia výstavba bytov / 100/ sa predpokladá v časti ohraničenej Železničná ul. - ul. F. Kostku a Hlavná ul., a to v časovom horizonte do r. 2005.

Rozvoj hospodárskej základne

Základným strategickým cieľom územného plánu je vytvárať podmienky pre rozvoj hospodárskej základne mesta a zvyšovanie ponuky pracovných príležitostí na území mesta.

Podmienkou rozvoja hospodárskej základne je :

- vytvárať priaznivé podmienky a rozvojové impulzy pre vznik nových podnikateľských

aktivít

- podporovať rozvoj výrobných aktivít sekundárneho sektoru, ako aj nevýrobných aktivít terciárnej sféry s dôrazom na zachovanie jej dominantného postavenia

- v rámci terciárnej sféry podporovať rozvoj zariadení obchodno-obslužných, zariadení služieb cestovného ruchu a turizmu, informačných, poradenských služieb a pracovísk

- podporovať rozvoj výrobných podnikateľských aktivít s vysokou mierou finalizácie vo väzbe na založené odvetvia potravinárskeho a spracovateľského priemyslu

- podporovať vstup nových subjektov s výrobnými programami na báze kvalifikovanej remeselnej práce

- prehodnotiť umiestnenie a charakter jestvujúcich výrobných prevádzok z hľadiska dopadu na životné prostredie a vplyvu na obytné prostredie

- zachovať význam poľnohospodárskej výroby v štruktúre hospodárskej základne mesta s dôrazom na prehodnotenie jej vplyvu na životné prostredie.

Okrem využitia jestvujúcich areálov slúžiacich hospodárskym účelom sa predpokladajú rozvojové územia pre lokalizáciu aktivít s orientáciou na výrobu, obchodno - skladovacie činnosti v lokalite „Pánske“, na južnom okraji mesta, ako aj rezervné plochy v lokalite „Česky“ a v lokalite „Záhrady pod dedinou - Pri Danci“. V severozápadnej časti sídla za diaľnicou D2 je novou lokalitou pre rozvoj výrobných činností územie o výmere cca 68 ha, na ktorom sa pripravuje umiestnenie výroby tehliarskych výrobkov vo väzbe na ťažbu nerastnej suroviny.

Z konceptu sme vybrali len časť problematiky, ktorá sa najviac dotýka obyvateľov mesta. Územný plán sa však stane významným dokumentom a impulzom pre rozvoj mesta, ktoré má pred sebou budúcnosť náročnú na mnohé zmeny v štruktúre jeho života

Ispracoval -ps/-

Na postriežke...

Pravdepodobne budeme patriť medzi úhlavných nepriateľov stupavskej pošty, keď teraz napíšeme, že by sa azda už patrilo konečne túto budovu označiť viditeľným a predovšetkým príslušným nápisom. Stačila by tabuľka so slovíčkom POŠTA. Stáva sa totiž, že do Stupavy prídu aj cudzí ľudia a akoby naschvál sa pred budovou pošty pýtajú, kde je v Stupave pošta. A čudovať sa, či sú slepi, keď stoja pred ňou, nie je práve namieste.

Predseda sme sa len dočkali takej vymoženosti, akou je bankomat. Slovenská sporiteľňa splnila, čo sľúbila, bankomat je nainštalovaný. Uvidíme koľko a dokedy vydrží...

Výpadky elektrického prúdu sa stali v poslednej dobe oživením nášho života. Okrem tmy však spôsobujú aj nemalé škody na elektrospotrebičoch i vo výrobe. Najhoršie na tom však je, že okrem výpadku elektrického prúdu, v tom momente „vypadne“ i telefón na podniku. Západoslovenské energetické závody v Malackách. Bolo by zaujímavé pobesedovať si s pracovníkmi tejto organizácie, ktorá je veľmi presná a prísna na svojich odberateľov, zvlášť v prípade, ak včas nezaplátia povinné platby. Vtedy vie včas prísť aj neúprosný montér, rozhodnutý odpojiť vašu domácnosť od tejto vymoženosti našej doby. Skúste sa však v nutnom prípade dovolať. Vaša radosť bude určite nekonečná.

O tom, že na trhovisku, aby sa trhoviskom mohlo nazývať, musí byť zdroj pitnej vody a sociálne zariadenie, už dávno vieme. Upozorňuje nás na to i pripravovaná novela zákona „Potravinový kódex“, ktorá prevádzkovateľovi túto podmienku ukladá priamo zo zákona. Najvyšší čas vykopáť „studňu“ a postaviť „kadibudku“, lebo potom nastane kríza a môžeme trhovisko zatvoriť. Nakoniec to naše trhovisko pripomína skôr cintorín unimo-buniek, na ktoré bol vyhlásený konkurz za

prísnych podmienok a zostali opustené. Také smutné a neutešené trhovisko ťažko niekde nájdete, ako keby sa nikomu nechcelo podnikat’.

Po kom sú tie deti ?

Žiaci 5.A triedy stupavskej ZŠ prišli poďakovať na mestský úrad za finančný príspevok, ktorý dostali na týždenný pobyt v škole v prírode. Pod vedením p. učiteľky G. Serdelovej navštívili primátora, ktorému odovzdali kvety a podelili sa s ním o svoje zážitky. Prekvapený primátor skonštatoval, že sa mu doteraz ešte nestalo, aby niekto prišiel poďakovať za dotácie alebo iné finančné prostriedky, ktoré poskytl mesto alebo on sám v rámci svojej právomoci. Zaželel im veľa síl pred koncom školského roka, dobré známky na vysvedčení a prázdniny bohaté na zážitky.

-ps-

**Rehabilitačné
stredisko bohatšie**

Mesto vo svojom rozpočte vyčlenilo finančnú čiastku na poskytnutie dotácií a požičiek pre organizácie a subjekty na jeho území. Spôsob udelenia dotácie, podmienky a ostatné náležitosti sa riadia VZN mesta Stupava č. 24.

V tomto roku boli zatiaľ pridelené dotácie vo výške 300 tis. Sk

Medzi inými dostalo dotáciu i rehabilitačné stredisko, ktoré nie je zariadením mesta, ale slúži predovšetkým jeho občanom. Mesto zakúpilo prístroj v hodnote 70 tis. korún, prístroj je evidovaný v inventári majetku mesta. I takýmto spôsobom sa pripravuje mesto na prípadnú transformáciu zdravotníckych služieb, aby sme nemuseli začínať od nuly.

Redakcia dostala v tejto súvislosti príspevok od p. Marty Pastorikovej, rehabilitačnej pracovníčky, ktorý uverejňujeme v skrátenom znení.

Stupava má unikát

Určite sám človek nezmôže nič. Za pružnej spolupráce a pochopenia poslan-

cov mestského zastupiteľstva, ktorým záleží na zdraví občanov i na tom, aby rehabilitácia bola pacientom dostupná, aby nemuseli cestovať do Bratislavy, bol pre potreby rehabilitačného strediska v DD zakúpený najmodernejší prístroj na liečbu ultrazvukom.

Za takejto výbornej spolupráce sa stal zázrak, pretože v Stupave funguje pracovisko vybavené najmodernejšími prístrojmi na svetovej úrovni.

Prví pacienti už skúsili liečenie a túto jedinečnú mikromasáž tkanív s termickým efektom a miernou hyperémiou medzi tukom a svalom, či medzi svalom a kosťou a procedúru si pochvaľovali.

No nespochvejajme sa len pasívne na lekára a pomoc rehabilitačného pracovníka. Prečo? Súčasný životný rytmus prináša so sebou situácie, polohy a pohyby, ktoré nie sú vždy vhodné pre náš organizmus. Nadmerné fyzické a psychické zaťaženie vyvoláva v tele reakciu: skraccujú sa niektoré svalové skupiny a organizmus nevie dostatočne relaxovať. Niekedy stačí málo - pár jednoduchých cvikov, ktoré nezaberú veľa času - no prinášajú úžitok v každom veku: zlepšuje sa krvný prietok a vyplavujú sa látkové splodiny. Cvičte denne a pravidelne, pomaly s dýchaním. Pravidelným cvičením si utužujete svoje zdravie. Žíte zdravo, budete svieži a s dobrou náladou zvládnete stresy a problémy!

Prajem Vám pevné zdravie a silnú vôľu pre jeho utužovanie.

Marta Pastoriková

P.S.

Pani Pastoriková nám poslala aj súbor cvikov, ktoré odporúča ako veľmi účinné. Pre nedostatok priestoru ich uverejníme v budúcom čísle.

Kúpalisko volá

Po minuloročnej rozsiahlej rekonštrukcii kúpaliska, kedy sa po mnohých rokoch sprístupnilo verejnosti, je teraz, až na niektoré drobnosti, pripravené na otvorenie sezóny. Podľa slov správcu kúpaliska - riaditeľa MsPTS p. Mištinu, vzhľadom na finančnú náročnosť nebude sprístupnený veľký bazén a riešenie

d’alšej vybavenosti kúpaliska bude súčasťou komplexného riešenia - zámeru využitia, projektu atď. Prísľúbil, že sezóna začne 1. júla 1996.

Na otázku koľko bude slnečných dní, neodpovedal...

Trhové právo v Stupave

Šľachtický rod Salmovcov, ktorí vlastnili stupavské panstvo v 16. storočí / za Stupavu zaplatili 60 tis. zlatých/, sa snažil, aby ich panstvo prosperovalo a prinášalo im zisk. Dňa 1. septembra r. 1560 Eck zo Salmu vymohol u Ferdinanda I. potvrdenie trhových privilégií pre mestečko Stupava. Kráľ povolil usporiadať tri výročné trhy, a to vo sviatok sv. Jakuba apoštola /25.7./, sv. Dionýza mučeníka /3.10./ a sv. Leonarda vyznavača /6.11./ Potvrdil aj týždenné trhy, ktoré sa mali konať v utorok, teda v rovnaký deň, ako určil už Vladislav II. v r. 1493. Výročné trhy mohli trvať tri dni, týždenné iba jeden deň. V privilegii sa opäť zdôraznilo, že trhy v Stupave sa majú konať takým spôsobom ako v ostatných slobodných kráľovských mestách. O päťdesiat rokov neskôr, 5.6. 1610, dostala Stupava potvrdenie a rozšírenie svojich privilégií. Tentoraz to bol cisár Matej II., ktorý musel mestečko viackrát navštíviť počas svojich častých ciest z Viedne na snem do Bratislavy. Povolil v Stupave konanie ešte jedného výročného trhu, a to v pondelok po tretej pôstnej nedeli, respektíve štvrtý pondelok pred Veľkou nocou. V tej istej listine potvrdil Stupave používanie znaku a pečate. O vydanie potvrdenia sa zaslúžil stupavský zemepán Štefan Pálfi, vďaka svojim priateľským stykom s panovníkom. Krásne na pergamene napísané privilegium s farebným vyobrazením erbu mestečka a privesenou pečatou cisára Mateja II. je dnes už žiaľ stratené. Našťastie sa však zachoval overený opis tejto pre dejiny Stupavy jedinečnej listiny. / podľa rukopisu knihy o Stupave dr. I. Mrvu CSc. /

Mestské kultúrne stredisko pripravuje obnovenie tradície výročného trhu na sviatok sv. Jakuba. Výročný svätójakubský trh sa uskutoční v sobotu dňa 27. júla t.r.

-ps-

Základná škola bilancuje

Žiaci a učitelia sa pripravujú na záver školského roka 1995/96. Po zaslúženej práci pôjdu na prázdniny. Počas školského roka sme sa starali o talentované deti aj formou príprav na súťaže a olympiády i na veľmi dobré zvládnutie učiva pri prijímacích pohovoroch do stredných škôl, SOU, gymnázií. Naša ZŠ je veľký kolos detí a pedagogických pracovníkov. Veď v 1.-4. ročníku je 178 chlapcov a 201 dievčat. spolu

Sejáková. 3.C získala v literárnej oblasti 2. miesto a postupila do celonárodného kola.

Žiačka Miroslava Muranyiova 2.A a Janka Daňová 3.A získali svojimi prácami čestné uznanie/tiredu pp. uč. Zemanovej a Dugovičovej.

V matematickej olympiáde 8. ročník v okresnom kole získal Ivan Barus 4. miesto, Róbert Erdélyi 6. miesto. Martin Kubranský a Vladimír Kovár 9. miesto. Všetci boli úspešnými

Tejto medzinárodnej súťaže sa zúčastnilo 22 žiakov.

Zúčastnili sme sa svojimi prácami XI. roč. súťaže Literárna Senica L. Novomeského 96. Medzi ocenenými bola Jana Beerová z 5. A/ p. uč. Gurská/. Naši recitátori v obvodnom kole dosiahli výsledky :

v I. kategórii poézia - Libor Geschwandtner - 2. miesto/ p. uč. Polakovičová/.

v II. kategórii poézia - Miroslava Rácová - 1. miesto / p. uč.

získal 3. miesto/ pod vedením pp. uč. Illit'ovej a Fišera/.

V biologickej olympiáde 8. roč. úspešne riešili témy, ktoré si vybrali Martin Serdel/ Huby Malých Karpát/, Martin Kubranský/ Pozorovanie vtákov pri krmidle/, Štefan Toth /Vodné toky Stupavy - Stupavský potok/. V okresnom kole boli úspešné aj žiačky 6. ročníka Jana Apoštolová, Andrea Hanúšková, Denisa Bilová ktoré si

Družstvo dievčat získalo III. miesto na Majstrovstvách v ľahkej atletike v okrese

379 žiakov. V 5.-8. ročníku je 233 chlapcov a 181 dievčat. spolu 411 žiakov. Celkom ZŠ navštevovalo 793 žiakov v 29 triedach.

A ako nás naši žiaci reprezentovali ?

V školskom roku 1995/96 bola opäť vyhlásená súťaž **Európa v škole**. Mottom 43. ročníka tejto aktivity bolo „Hľadanie našej identity v spájajúcej sa Európe“/organizovala p. uč. Polakovičová/.

Deti v I. kategórii /6-9 rokov/ si vybrali v literárnej oblasti tému „Pod' sa so mnou rozprávaj“ a vo výtvarnej oblasti tému „Najkrajšie miesto na hranie je ...“ a „Ako sa smejú deti, kedy deti plačú“ Žiačka Hanka

riešiteľmi. V 7. ročníku úspešným riešiteľom bol Tomáš Klas. V 5. ročníku 3. miesto získal Michal Daňo./ pod vedením pp. uč. Janegovej, Brezovského, Serdelovej/.

V Pytagoriáde do okresného kola postúpili Michal Daňo 5. ročník a Tomáš Taraba 6. roč./ pod vedením pp. uč. Serdelovej a Fišerovej/. V Pytagoriáde boli v okresnom kole úspešní aj Martin Tomkovič z tretieho ročníka/ p. uč. Polakovičová/ a Michaela Hrnková zo 4. ročníka/ p. uč. Jurigová/.

Pre žiakov 7. a 8. ročníka bola súťaž **Klokan**.

Gurská/, v III. kategórii poézia - Martin Serdel - 1. miesto/ p. uč. Kubicková/.

V próze v I. kategórii Lenka Maťašíková - 3. miesto/ p. uč. Zemanová/, v II. kategórii Eduard Ryba - 2. miesto / p. uč. Gurská/.

v II. kategórii Ivan Barus - 1. miesto/ p. uč. Gurská/.

V okresnom kole v prednese poézie získali Martin Serdel z 8.D Čestné uznanie a Miroslava Rácová z 5.A- 3. miesto.

Vo fyzikálnej olympiáde 8. roč. boli úspešnými riešiteľmi : Martin Kubranský-8C, Michal Maroš-8D.Martin Smeja - 8E. V okresnom kole Michal Maroš

Janko Pavlačič „Talent olympijského roka 1996“

zvolili tému „Šetrenie v domácnosti“/ pod vedením p. uč. Ružičkovej/.

V geografickej olympiáde sa vyžadovala vysoká náročnosť na žiakov. V školskom kole boli úspešní : z 5. ročníka Juraj Balogh - v okresnom kole úspešný riešiteľ, Rudolf Slotik. V 6. ročníku Ľuboš Illit' v 8. ročníku Robert Erdélyi - v okresnom kole úspešný riešiteľ, Michal Maroš / pod vedením pp. uč. Ružičkovej a Štoffovej/.

V chemickej olympiáde v okresnom kole bol Michal Maroš 8.D ako úspešný riešiteľ / pod vedením p. uč. Závradskej/.

Vo výtvarnej súťaži Bitola 96-Macedónia sme zaslali 20 prác. Táto súťaž sa konala na počesť Cyrila a Metoda : Detsko Likovno Studio „ Kiril i Metodij“ Bitola. Žiak Benjamin Šiša bol odmenený diplomom a vecnou cenou. Diplom získala aj ZŠ.

Do súťaže **Vesmír očami detí** bolo zaslaných 20 prác. Boris Hanečka zo 7. A získal v okresnom kole 1. cenu a postúpil do celoslovenského kola / pod vedením p. uč. Kráľovej/.

V **obvodnom kole súťaže Putujeme za ľudovou piesňou** získala 3. miesto Renáta Valicecová.

V škole je obľúbený školský časopis **Amosáčik**. Vydávajú ho mesačne žiaci pod vedením p. uč. Kubicska. Časopis na celoslovenskej prehliadke v Ružomberku získal III. miesto a bojuje o umiestnenie v súťaži **Kalokagatia**. V minulom šk. roku získali II. miesto.

V okresnom kole súťažilo družstvo zo 4. a 5. tried v súťaži **Mladý zdravotník**, žiakov pripravovali pp. uč. Demeterová a Závradská.

Športové súťaže

V súťaži minifutbalu žiaci 5.-6. ročníka získali v obvodnom kole 4. miesto a žiaci 7.-8. ročníka v obvodnom kole 2. miesto.

Na Vianočnom turnaji vo futbale SR získali žiaci ZŠ Stupava 3. miesto.

Dievčatá 4. roč. získali vo vybíjanej 1. miesto v obvodnom kole a 2. miesto v okresnom kole.

Basketbalisti získali v obvodnom kole 1. miesto a v postupovom okresnom kole sa umiestnili na 4. mieste.

Hádzanári chlapci získali v obvodnom kole 2. miesto.

Prebiehala aj súťaž **Zdatné deti** v ktorej sa hľadal Talent olympijského roka 96. Do okresného finále, ktoré bolo v Malackách postúpil žiak 5A triedy - Janko Pavlačič. Svojimi výkonmi získal 296 bodov a postup do celoslovenského kola.

V súťaži sa ďalej umiestnili Tomáš Rigo, Viktor Schwanzer, Lukáš Ország, Vladimír Mašek, z dievčat Jana Beerová, Jana Masárová, Lenka Michalíková, Eliška Chrupková, Jana Drdáková. Na okresných majstrovstvách v ľahkej atletike mladší žiaci sa na 1. mieste v skoku vysokom a na 3. mieste v skoku do diaľky umiestnil Peter Hason. **ZŠ Stupava získala v súťaži družstiev žiakov 1. miesto.**

V súťaži jednotlivcov sa ďalej umiestnili v skoku do výšky : Vlado Szucs na II. mieste /155 cm/, v skoku do diaľky Ľuboš Mader na II. mieste /510 cm/, Tomáš Marek sa umiestnil na 3. mieste /500 cm/, v štafete 4x 60 m - družstvo ZŠ na II. mieste.

V **súťaži družstiev- žiačky** získala škola 3. miesto.

Zdatné deti z 5.A

V súťaži jednotlivcov sa ďalej umiestnili :

výkonoch žiakov sa podieľali učiteľia p. Štoffová, Lachkovi

výsledky sme dosiahli v ľahkej atletike, pričom nemáme zodpo

Družstvo chlapcov získalo 1. miesto na Majstrovstvách v ľahkej atletike v okrese

v behu na 60 m Martina Mózová na II. mieste /8,85/ a v skoku do výšky na III. /135 cm/, vo vrhu guľou Zuzana Maderová na I. mieste /8,98 m/, družstvo žiakov obsadilo v štafete 4x 60 m 5. miesto.

Družstvo chlapcov na majstrovstvách v Zsl. oblasti v atletike v Šuranoch získalo 595 bodov a umiestnilo sa na 6. mieste a za sebou nechali ešte ďalších šesť základných škôl, reprezentantov okresov. Na úspešnej reprezentácii a

čová. Petreová a Oremus.

Na majstrovstvách okresu TOM - istov v kategórii st. žiaci obsadili 1. miesto - Peter Fribert, Tomáš Ščasný, II. miesto obsadili Tomáš Slezák, Tomáš klas, II. miesto - Michal Škrovan a Michal Polakovič. Staršie žiačky obsadili III. miesto Andrea Magyaricsová a Romana Vlasáková. TOM - istov pripravovali pp. uč. Erdelyiová a Polakovičová.

Tešili sme sa z úspechov našich detí. Výborné

vedajúci športový areál, zato máme obrovskú chuť do práce - učiteľia i žiaci.

Tohto roku sme nechali za sebou aj ZŠ so športovým zameraním. Budúcnosť bude iste zaujímavá. Tak si držme spolu palce. Všetkým ďakujeme ešte raz za úspešnú reprezentáciu našej ZŠ a Stupavy.

- lach -

Z KULTÚRY

Deň matiek

Všetky deti majú rady svoje mamy. Opäť to vyjadrili bohatým kultúrnym programom pri príležitosti osláv Dňa matiek. Okrem mestskej slávnosti v Kultúrnom dome, prebiehali besiedky, slávnosti v predškolských zariadeniach, školách, v kostole, pri schôdzach spoločenských organizácií.

V Kultúrnom dome vystúpili deti a žiaci všetkých stupavských škôl a svojimi vystúpeniami podľa svojho veku vyjadrili to, čo cítia ich srdiečko k jedinej, najlepšej mamičke. Tohtoročné oslavy potvrdili, že tento sviatok sa stáva peknou tradíciou v živote nášho mesta.

Súťaž dychových súborov

V nedeľu 19. mája sa stala Stupava miestom zápolenia dychových súborov okresu Bratislava-vidiek. Dalo by sa povedať, že po prvej časti súťaže, ktorá bola začiatkom mája v Budmericiach, v Stupave sa stretli dychovky vyššej kategórie - Malačanka, Malačanka pri ZUŠ, Cajalané, Pezinčanka a nemohli tu chýbať naši domáci - Veselá muzika. Kritériá útaže boli veľmi prísne, pretože sa bojovalo o postup do celoslovenskej súťaže v rôznych kategóriách / dramaturgia programu, interpretácia pôvodnej tvorby, spev, sólo na nástroji atď./

Každá z dychoviek mala za sebou už jeden úspech, nejedno vystúpenie doma i v zahraničí. O to cennejšie je víťazstvo našich, ktorí v súťaži získali ocenenie za najlepšiu dramaturgiu a za spevácke výkony.

Na súťaži odznela neoficiálna Stupavská hymna, ktorej autorom je kapelník Veselej muziky p.Štefan Veselý. Skladbou budeme otvárať Prehliadku dychových hudieb, ktorá bude dňa 23. júna / nedeľa/ v amfiteátri Borník od 15.30 h.

Opäť muzikál!

Po minuloročnej úspešnej premiére v histórii umeleckej školy prvého muzikálu sa literárno-dramatický odbor opäť pochlabil. Žiaci

pod vedením p. režiséra Roberta Horňáka pripravili vlastné dielo - muzikál pod názvom -Tak to teda skús a lietaj-.

Je pozoruhodné, že mladí ľudia, a dokonca i deti dokázali sa vyjadriť k téme lásky medzi rodičmi a deťmi. Dokonca zašli ešte ďalej, pretože riešili problém detí z detského domova, kde práve rodičovská láska absentuje. Predovšetkým to bolo úprimné zahryznutie sa do témy, ktorú zvládli tak dobre, že občas vnímavému divákovi prebehol mráz po chrbte. Bez páťosu a ostychu hovorili o tom, že láska pomáha žiť, dokonca učí lietať.

Muzikál bez dobrej hudby by bol prepadákom, avšak to v tomto prípade nehrozilo. Talentovaný a všestranný muzikant Martin Merc skomponoval hudbu chytľavú, lahodnú uchu, ktorá spolu s textom sa určite pre deti stane hitom.

K tomu všetkému sa pridala výborná choreografia, v ktorej naplno využila choreografka Daniela Števáňková tanečné prvky v kombinácii s prirodzeným talentom detí vyjadriť sa pohybom.

Slávnostnú atmosféru premiéry umocnila aj skutočnosť, že tu účinkovali Margita Hricová a Erika Plunárová - tohtoročné absolventy lit.-dramatického odboru ZUŠ.

Úspechy žiakov ZUŠ v Stupave

ZUŠ v Stupave patrí medzi najlepšie v okresnom meradle. Dokonca by obstála i v celoslovenskom hodnotení. Kolektív pedagógov pod vedením p. riaditeľky Ďurecovej odovzdáva deťom vzdelanie a rozvíja ich talent na veľmi vysokej úrovni. Nie sú to slová komplimentu, ale potvrdenie vysokých kvalít školy. Každým rokom sa potvrdzuje úsilie učiteľov a žiakov školy mnohými oceneniami. Výtvarný odbor pod vedením p. učiteľky akad. mal. A. Dzionovej-Zigovej dosiahol hneď niekoľko ocenení. V minulom čísle sme písali o udelení Zlatej medaily na 7. medzinárodnej výstave detskej tvorby v Aténach žiačke E. Klasovej. Na XIII. bienále fantázie Martin 1996 získali cenu žiaci Lenka Gerbocová, Lukáš

Ország a Kristián Landl. Na Detskej výtvarnej súťaži TORUŇ 95 získali uznanie za celú kolekciu J. Kováč a D. Hardenová.

Významným úspechom školy je, že jej absolventi sú prijatí na umelecké školy. Tento rok boli na Konzervatórium v Bratislave prijatí Pavol Lieskovský / p. uč. V. Jurča/ a Branislav Jandorf / p. prof. P. Drlička/. Absolventmi výtvarného odboru, ktorí budú pokračovať profesionálne sú Lenka Stankovská, Diana Temerová, Richard Lang.

Absolventi školy

Vo výtvarnom odbore absolvovali : A. Šteffek, L. Stankovská, M. Pavlásková, L. Slezáková, R.Lang, D. Temerová a M. Mundok, ktorí sa predstavili na absolventskej výstave na vernisáži 10.6.96 vo výstavnej sieni KD/ výstava potrvá do 27.6./.

V hudobnom odbore absolvovali : E. Plunárová, J. Smutný, K. Ondráčková, N. Ukropcová, P. Kimličková, S. Borák, P. Lieskovský, B. Jandorf, D. Filípek, L. Slezáková, K. Pospíšilová a L. Malinová, ktorí sa predstavili na Absolventskom koncerte 7.6.96 v Kultúrnom dome. V tanečnom odbore absolvovali A. Škrovanová a M. Babálová.

Blahoželáme k úspechom, ktoré žiaci ZUŠ v Stupave dosiahli. Prajeme pedagogickému zboru veľa síl a talentovaných detí, ktoré pod ich vedením naplno rozvinú svoj talent.

-ps-

POĎAKOVANIE

Riaditeľstvo ZUŠ v Stupave ďakuje všetkým rodičom a priaznivcom za celoročnú spoluprácu, podporu, porozumenie v školskom roku 1995/96 a ďakuje MsÚ Stupava, pracovníkom MsKS a všetkým sponzorom za finančnú pomoc pri realizovaní umeleckých a vých.-vzdelávacích projektov školy.

Procesia na sviatok „Božieho tela“

Tradične sa slávi sviatok Božieho tela procesiou. Tohtoročná slávnosť za mimoriadne horúceho počasia sa konala v nedeľu 9. júna. Deti a mládež v stupavských krojoch patria k neodmysliteľnej ozdobе procesie, tak ako Veselá muzika a mnohopočetný zástup veriacych. Zastavenia pri oltároch, ktoré po dlhé roky pripravujú a sú vecou rodinnej cti rodiny Fatykovej a Valentovej zo Stupavy, rodiny Stankovskej zo Stupavy / z ul. Mariánskej/, rodiny Kostkovej a Malinovej v časti Mást a rodiny Jána Poláka v časti Mást / z ul. Záhumenskej/.

V kázňach sa vdp. dekan Mikula vyjadril k problémom viery, rodiny; mládeže a kňazského povolania.

V kázni o mládeži pripomenul, že v dnešnom svete sú deti a mládež ako najmenej odolná a skúsená časť spoločnosti vystavené skúškam a mnohým nástrahám.

Predovšetkým spôsob života, negatívne vplyvy pseudokultúry, moc peňazi sú nástrojmi pre mladých ľudí, ktorí hľadajú životnú cestu a orientáciu. Voči týmto nástrahám musia byť pripravení odolávať, aby boli schopní ich jednoznačne odmietnuť ako zlo prinášajúce na jednej strane peniaze a na strane druhej tragédie. Význam rodiny ako najdôležitejšieho spoločenstva vyzdvihol v súvislosti s mariánskou tradíciou a upevňovaním viery.

Načúvali veriacy i ostatní, avšak myšlienky vyzývajúce k všeludským hodnotám postaveným na mravnosti a morálke mali by nájsť cestu do každej otvorenej mysle a srdca.

-ps-

Koncert moskovských detí

Do stupavského Kultúrneho domu zavítal v rámci turné po Slovensku Moskovský detský spevácky zbor CASTALIA.

V ich podaní si žiaci stupavskej školy vypočuli diela klasických mjastrav i ruské ľudové piesne. Umenie svojich rovesníkov ocenili búrlivým potleskom Professionalitu a vysokú umeleckú úroveň ocenili všetci prítomní.

DVERE

Na začiatok ...

Život je zmena“, povedal raz ktosi, asi sa mu niečo stalo, a mal pravdu. A tak aj Stupavan pristúpil k jednej zmene. Je ňou nová príloha pre mladých, ktorú sme pokrstili jednoducho DVERE. Stalo sa tak preto, aby Stupavan oslovil aj mladých ľudí, aby si v ňom našli niečo zaujímavé aj pre seba. Redakčná rada teda rozhodla, že DVERE bud pripravovať Vaši rovesníci, bývalí členovia redakčnej rady školského časopisu Ámosáčik. Každý sa opýta, že prečo práve DVERE. Nuž preto, že po skončení základnej školy, kedy sme vyleteli z rodného hniezda Stupavy, začali sa pred nami pomaličky otvárať dvere do sveta veľkých problémov a malých víťazstiev, ktoré prežívame každý na vlastnú päsť. Dvere, ktoré pred nami otvárajú tajomstvo trinástej komnaty, nemožno už zabuchnúť a vrátiť sa niekam do detstva... A práve pri tom otváraní dverí otvárajú sa nám oči, hlavy, náručia i srdcia. Chceme písať o problémoch, ktoré sú nám blízke - radosti, starosti, nástrahy, proste o všetkom o čo sa potkýname. Dúfame, že sa nám podarí zaujať Vás, milí naši rovesníci a príloha sa stane zaujímavým čítaním pre oddych a možno aj inšpiráciou pre napísanie príspevkov o Vašich zážitkoch, ktoré len privítame. Nechceme byť nudným prívieskom, veď sa ani nepatrí, aby sa mladí ľudia navzájom nudili. Pretože čas, ktorý prežívame je predsa najkrajším obdobím života, naučme sa ho prežiť naplno a na plný plyn! Chceme teda písať pre vás, naši kamaráti i dospeláci, aby sme sa lepšie spoznali. Napíšte nám svoje pripomienky, nápady, napíšte nám o problémoch, ktoré vás trápia, dajte nám inšpiráciu, proste obráťte sa na nás. Čo vlastne na DVERÁCH nájdete? Budeme sa snažiť písať o všetkom. Prilepíme svoje názory na dvere, aby každému, kto chce vojsť udreli do očí, aby si ich prečítal a možno sa aj zamyslel.

Prajeme všetkým našim čitateľom, aby v tejto horúčave prikryli DVERAMI svoje problémy a chránili si tvár pred prudkým slnkom. Lebo, kto sa DVERAMI prikryje, toho prudké slnko nespáli.

Tak Ahoj!

Petra

Blížia sa prázdniny

S intenzitou, akou sa šplhá ortuť v teplomeri k tridsiatke, s tou istou sa prudko blíži koniec školského roku. Za bučkom okrem rodičov očakávajúcich svoje ratolesti s vysvedčením čakajú PRAZDNINY. Ale tých pár dní, ktoré chýbajú do konca júna je nabitých energiou dohnať všetko zameškané, opraviť si známku a imidž v očiach profesorov. Potom sa budú opravovať bicykle, babety i automobily a môžeme vyraziť na prázdniny. Kto vymyslel slovo prázdniny, ten musel byť buď žiakom alebo básnikom. To čarovné slovíčko v sebe skrýva hudbu mora, výšky veľhôr, suchu púšte, moskyty džunglí, brigádu v konzervárni, smäd kúpalísk, strnisko na poli, zlomenú končatinu, úpal, horúčku sobotnej noci prebdenej v bytovke, proste všetko! Z tohoto snenia nás však dnes ešte vytrhne realita - školské povinnosti. Pretože nikdy nekrič hop, kým ti totálne nepreskočilo na inú frekvenciu. Treba sa ešte naladiť na školu, aby sme neboli po celé prázdniny „rozladení“.

Vydržte do konca a vaša radosť vám vydrží do 1. septembra potom bude po radošti.

Prajeme vám, aby vidiny lepšej budúcnosti neskáľala slza nad špatnou známku. Tak Ahoj!

Petra, Majo, Miro, Martina, Linda a Mariana

Srdcová príhoda

Stála pred tabuľou, chrptom k celej triede. Vyholený krk mala celý spotený a usmievala sa na mňa veľkým zadkom vtiiahnutým do svetlomodrých jeansov z USA. V pravej ruke držala čiernu kriedu. Robila ňou veľké kruhy, ako keby čarovala.

No chemikárka vyzerala stále neobľomne, klopkala po linolue hnedou lodičkou, v náručí mala obrovský notes a chcela vidieť na tabuľi vzorec, výroby TOLUENU. Čarodejníca stále čarovala, čierna krieda však na tabuľu vôbec nepíše.

Pomaly začína byť nervózna. TOLUEN.TOLUEN.TOLUEN. Nádych - výdych. „Viete alebo nevíete?!“ Vtedy jej prišlo zle.

Za očia sa jej hlava a nevládala sa nadýchnuť. Obzrela sa dozadu, celá zožltla a potom bolo počuť ťažký úder o linoluem.

Posledné čo videla bola hnedá klopkajúca lodička. Celá trieda vyskočila z lavíc. Všetci zdesene pozerali na zem pred tabuľou.

„Nehrajte to na mňa, ja vám nenaletím, keď nič nevíete, povedzte to rovno a žiadne divadielko!“ - povedala chemikárka a

Pahostajne pozerala na nehybné telo pred tabuľou. Zrazu všetci vykriekli. Telo sa pohlo. Z úst vystrekla krv a pena.

Ľavá ruka sa jej začala triasť. „Tak dnes je to za päť. A vstaňte, už je to trápne, počujete? Hej!“ Potom jej to napadlo.

Sklonila sa k Lucii. „Asi epileptický záchvat“ - povedala a pomaly vyšla z triedy. Čo robiť? Napadlo asi každého z nás.

„Trebá ju prebrať!!!“ - ktosi vykrikol. Spolužiak napustil do kýbľa na odpadky studenú vodu. „Mám?“ Stretol sa so súhlasnými pohľadmi celej triedy. Potom ten kýbeľ na ňu vylial. Okamžite sa prestala triasť. Už sa nehýbala vôbec. Druhá spolužiačka

jej skúsila pichnúť inzulín. „Azda to zaberie“ „Ona má cukrovku?!“ „„Neviem“ „Pozrite, ona sa počurala“

Naozaj, celé jeansy z USA mala mokré. Všetci sme sa okolo nej zhkli. Čo robiť? Boli sme bezradní. Potom niekoho napadlo zavolať sanitku. Kým prišla, dal som jej pred ústa zrkadielko. Zarosilo sa. Dýchala. O chvíľu do triedy vbehli

dvaja muži s nosidlami, naložili ju na ne a odnášali preč. Sanitku zavolała chemikárka. Stála pri dverách a pozerala so

slzami v očiach na nosidlá. Tá z nosidiel zvolala: „Späť, k tabuľi“. Pomaly, ľavou rukou napísala na tabuľu vzorec výroby TOLUENU. „Tak“ - povedala a vydýchla. Naposledy. Na tvári mala spokojný úsmev a s ním ju i pochovali.

„Chémia nie je sranda“ - povedala chemikárka, keď ju spúšťali do hrobu. Do notesa si napísala k TOLUENU KRÍŽIK.

Majo

Za Milanom Spálom

S prekvapením a so zámutkom sme prijali smutnú správu o smrti nášho rodáka, maliara a priateľa p. Milana Spála. Náhla smrť navždy prerušila jeho veľké plány, mimochodom pripravoval výstavu obrázkov zo starej Stupavy.

Milan Spál bol človekom, ktorý nezabúdal na svoje rodné mesto, ktoré bolo pre jeho tvorbu nevyčerpatelnou inšpiráciou, nezabúdal na svojich priateľov z čias, kedy v Stupave fungovalo ochotnícke divadlo, nezabúdal na svojich kolegov a žiakov z čias pôsobenia na škole.

Milan Spál študoval u profesora Chovana na Umeleckej priemyselnej škole v Bratislave.

Ako grafik a návrhár potom pracoval vo firme Baťa a neskôr pôsobil ako učiteľ v Stupave. Neprestal sa venovať úžitkovej grafike, v poslednom období sa upriamil na komornú grafiku a maľbu, najradšej tvoril technikou pastelů a akvarelu.

V posledných rokoch vystavoval v Bratislave, Hradci Králové, Ostrave, Prahe, Budapešti, Varšave a Sofii. Niekoľkokrát vystavoval v Stupave, naposledy v októbri 1995. Jeho „obrázky“ zo Stupavy vždy našli nadšenú odozvu verejnosti, nielen stupavskej.

Odišiel majster, ktorý nenapodobiteľne zobrazil svoje rodné mesto, záhorskú prírodu. Citlivé oko a duša vytvorili dielo, ktoré navždy zostane vzácnym dedičstvom. Za jeho vzťah k mestu, za jeho dielo mu bola v r. 1994 udelená pamätná plaketa pri príležitosti 725. výročia prvej písomnej správy o Stupave. Stupava tak vyjadřila svojmu rodákovi úctu a vďaku.

V utorok 28. mája sa na starom cintoríne konalo pietne uloženie urny do hrobu rodičov M. Spála za účasti predstaviteľov mesta a mnohých občanov. Splnilo sa mu i posledné želanie, urna bola uložená do zeme rodnej Stupavy, ktorú celý život miloval.

Češť jeho pamiatke!

Posledná rozlúčka s MUDr. Magdou Žiakovou

Stupavčania s hlbokým smútkom prijali správu o smrti pani doktorky Magdalény Žiakovej rod. Markovičovej.

Každý, kto ju poznal, obdivoval predovšetkým obrovskú silu a vieru, ktorá jej pomohla žiť so zákernou chorobou. Jej život bol naplnený aktivitou smerujúcou k duchovnej obrode, k tomu, aby si ľudia vážili každý jeden deň svojho života a naplňali ho láskou k bližným, zodpovednosťou, úctou a porozumením. Rozdávala plným priehrštím dobro, vieru a nádej, vzácne dary, ktoré môže rozdávať len ten, ktorý ich má dostatok. Vzťah k ľuďom a k životu, ktorý prejavovala v každej chvíli svojho života je pre nás inšpirujúci.

Organizovala nielen život stupavskej farnosti, významne sa podieľala na mnohých kultúrno spoločenských podujatiach. Pomáhala rozvíjať chrámový spevácky zbor, vplývala na deti a mládež zboru.

Formovala Hnutie kresťanských rodín nielen v Stupave a v okolí, jej meno bolo pojmom v celoslovenskom meradle.

Posledná rozlúčka s pani Magdou, bola poslednou poctou a holdom jej životu. Odišla v nej osobnosť, ktorá si nezapíjala na svojom spoločenskom postavení, úctu a vážnosť si získala spôsobom života a jeho hodnotami.

Mnohopočetný smútočný zástup najlepšie dosvedčil, že nežila pre seba, ale žila pre ľudí. Jej pamiatka zostane živá spolu s ľuďmi, ktorí ju poznali. Jej život bude pokračovať v ľuďoch, ktorých oslovila svojím životom...

Zbohom, pani Magda !

Spoločenská kronika

Rarodili sa

Tomáš Barinka
Patrik Polakovič
Anna Mária Poláková
Nikola Kubovičová

Opustili nás

Paulína Klasová
Zdena Farkašová
Ján Lajcha
Jozef Kleman
Anna Ritomská
MUDr. Magdaléna Žiaková
Roman Havlík

Zosobášili sa

Henrich Pukalovič a Miroslava Hrabovská
Pavol Kozaňák a Blanka Brúderová
Ivan Novotný a Alena Belačičová
Ing. Jaroslav Zeman a Anna Belešová
Norbert Jesztrebi a Mgr. Adriana Horecká
Mário Vicen a Martina Mackovičová
Peter Nosek a Katarína Besedičová
Pavol Palmay a Alžbeta Pitelková
Martin Žolnay a Denisa Geržová
Peter Mičo a Eva Petriková
Roman Rác a Silvia Palmayová
Jiří Zaťko a Karla Matúšková
Ján Čukaš a Marta Jánošíková
Roman Slezák a Iveta Belešová

Ocenenie darcov krvi

Dňa 31. mája sa v obradnej sieni MsÚ konal Slávnostný zápis dobrovoľných darcov krvi z príležitosti dňa Svetového Červeného križa.

Dobrovoľných darcov krvi privítal primátor mesta Ing. Anton Daráš, ktorý vysoko ocenil humánny postoj darcov krvi, ktorí bez nároku na odmenu darujú najcennejšiu tekutinu pre záchranu ľudských životov.

Tento postoj a nezištnosť s akou darujú najcennejšie, čo môže človek darovať, si záslužia úctu a vďaku. Zvlášť v terajšej dobe, kedy začína prevládať mamón nad obetavosťou a ochotou nezištné pomáhať. Z tejto príležitosti na znak úcty boli dobrovoľní darcovia krvi zapísaní do Pamätnej knihy mesta Stupava.

Do Pamätnej knihy boli zapísaní z MS SČK I - držiteľia Zlatej Jánskeho plakety : P. Švec, S. Horecký, Z. Schwarz, Ing. S. Gajdošík, M. Veselý, A. Drahoš, A. Kalivoda, E. Schmädl, O. Schwarz, R. Cintula, V. Brezovský, V. Mader, S. Hochel, F. Kuštor.

Držiteľia striebornej Jánskeho plakety - A. Vacová, F. Šmidovič, V. Trvalík, P. Havran, V. Schwarz, P. Masarovič, J. Korda, P. Groschmidt, K. Sedlák, E. Balúšková, I. Hasoň, J. Belošič, A. Baláž, Z. Škrovan, J. Mader, M. Bojkovská, L. Navrátil, K. Turčinová, R. Nemčovič, E. Moravčíková, L. Lešková, Š. Slezáková, E. Schwarzová, M. Slezák, M. Bellová, J. Klemanová, O. Filipková.

Z organizácie MS SČK II. - držiteľia Zlatej Jánskeho plakety - M. Lago, M. Daráš, A. Švec, F. Matulník, V. Beleš, J. Král.

Držiteľia striebornej Jánskeho plakety - Š. Maroš, L. Pšenko, J. Zaťko, J. Vlasák, Š. Mader, V. Vigerová, J. Rybár, J. Debrecký, S. Juriga, L. Mlynárik, J. Havel, L. Krištoffý, M. Darášová, M. Šurina, E. Šlauka, K. Matúšková, Š. Lachkovič, E. Polák, J. Slezák, I. Salaiová, J. Wolfly, J. Janeček, P. Blažiček, Š. Daráš, K. Fajkus, M. Šišová, D. Janás, V. Sivák, E. Ščasná, J. Lajcha, H. Tomanová.

Pri tejto príležitosti poďakoval primátor členom výborov organizácie za ich obetavú organizačnú prácu, ktorú venujú šíreniu myšlienok humanizmu, solidarity a vzájomnej pomoci. Po oficiálnej časti pokračovalo stretnutie v zasadačke MsÚ pri malom občerstvení. /-ps-/

BEH MIERU

Základná škola v Stupave, TJ Tatran Stupava a Mesto Stupava pripravili pre deti športové podujatie Beh mieru, ktoré sa uskutočnilo 11. mája 1996 v Parku.

Prinášame výsledky :

Kategória 3.- 4. ročník dievčatá

1. Mundoková Lenka
2. Javorská Deniska
3. Drahošová Martinka

Kategória 5.-6. ročník dievčatá

1. Polakovičová Michaela
2. Ščepánková Kristína
3. Fabianová Jana

Kategória 7.-8. ročník dievčatá

1. Mózová Martina
2. Gavlasová Lenka
3. Kralovičová Mírka

Kategória 3.-4. ročník chlapci

1. Polakovič Filip
2. Švehla Michal
3. Kleman Michal

Kategória 5.-6. ročník chlapci

1. Slezák Peter
2. Valent Pavol
3. Bittner Peter

Kategória 7.-8. ročník chlapci

1. Vigh Roman
2. Ščasný Tomáš
3. Vincenc Ján

Turisticko-branné preteky

Na Pezinskej Babe sa v nedeľu 19. mája konali turisticko-branné preteky. Zúčastnilo sa ich 14 dvojčlenných hliadok z okresu Bratislava vidiek. O tom, že turistický klub v Stupave sa aktívne venuje príprave detí a mládeže, svedčí fakt, že zo Stupavy sa zúčastnilo osem hliadok, ktoré pripravovali pp. Polakovičová a Erdélyiová. V kategórii starších žiakov sa na 1. až 3. miesto obsadili Stupavčania: 1. miesto Peter Fribert a Tomáš Ščasný, 2. miesto Tomáš Klas a Tomáš Slezák / obe hliadky postupujú do Levíc/3. miesto Michal Škrovan a Michal Polakovič.

Úspešné boli aj staršie žiačky Andrea Magyaricsová a Romana Vlasáková, ktoré obsadili 3. miesto.

Prémiový úlovok

Kapitálny úlovok, ktorý stačil na prvé miesto a prémie na rybárskych pretekoch žiakov na Vacháľkovom rybníku sa podaril **Jožkovi Durovičovi zo Stupavy**.

Ulovil sumca, ktorý vážil 5 kg a meral 85 cm. Blahoželáme a dobrú chuť!

Zo zápisníka polície

Dňa 1. mája o 9.15 h hliadke MsP nahlásil p. H. z ul. Továrrenskej, že jeho vnuka R.L., ktorý je toho času v jeho opatere napadol a terorizoval terajší druh matky chlapca p. Z. Chlapcovi spôsobil poranenia na tvári. Chlapec bol poslaný k lekárovi na ošetrovanie a pán H. podal na p. Z. trestné oznámenie. Prípado vyšetruje OO PZ SR Zohor.

Dňa 5. mája o 23.25 h hliadke telefonicky oznámila p. F. z ul. Hviezdoslavovej, že na ceste leží nejaká staršia osoba. Popríchode hliadky na miesto bolo zistené, že ide o p. N. z Malaciek. Pani bola slabá a

ospalá. Tvrdila, že sa pešo vydala na prechádzku a pritom sa jej urobilo nevoľno. Prostreďníctvom MsP Malacky bol kontaktovaný jej syn, ktorý si neskôr pre matku prišiel.

Dňa 17. mája bolo hliadke oznámené rušňovodičom, že počas jazdy mu nejakí chlapci na rušeň a vagóny hádzali kamene, pričom sa mu jedného chlapca podarilo chytiť. Po príchode na miesto bolo zistené, že ide o maloletého J.H. Zistení boli i ďalší dvaja chlapci M.H. a T.M. Hliadka osobne navštívila rodičov maloletých, nakoľko u nich nešlo o prvú výtrznosť.

Dňa 19. mája o 02.30h bolo hliadke MsP telefonicky oznámené, že na parkovisku neznámy vodič bielej Mazdy nabúral do bieleho Favorita a z miesta nehody ušiel. Po kontrole Stupavy sa objavilo hľadané vozidlo na ul. Novej smerujúc na Malackú cestu. Spolu s hliadkou zo Zohoru bolo vozidlo prenasledované. Vodič Mazdy zjavne nezvládal jazdu vozidlom a na znamenie k zastaveniu nezareagoval. Po zastavení vozidla bolo zistené, že ide o p. J.T. bytom v Bratislave, ktorý bol zjavne pod vplyvom alkoholu. Okamžite bol o zadržaní páchatel'a informovaný poškodený majiteľ bieleho Favorita. Počas čakania na Dopravnú políciu sa J.T. pokúsil naštartovať vozidlo s úmyslom ujsť hliadke, v čom mu bolo včas a úspešne zabránené. Prípado aj sp. J.T. prevzala Dopravná polícia.

-mm-

Konec jak živé...

Dostaua sem sa až na samý koniec, už sem mysleua,

že sa do tohoto čísa ani nevejdem, ale kdo mňa hledau, ten mňa našeu!

Sem vám taká mrzutá, ufám je to tým horkem, ze šeckého sem hnet na nic. Tot sem išua do zahrátky, máme ju v osadze Zuatá hora, nevím proč sa temu tak vyprávjá, protože tam čovjek može akorát zuatú žilu dostat, než by kúšček zuata našeu. Je to ale také pjekné místo, a ludé tam predsa chodzá hňogat. Mneli sme tam také pjekné schodky po tej terasy, starý ich doma robiu, také betónové, ešče ket robiu v cimentárni a nic nebyuo drahé. Aj sme ich tam s božú pomocú vyvlékli, pjekne osadziui, no vydržali tam ufám deset rokú, ket né vjec. Včil vám tam idem, po tých schodkoch, po pamjaci a naráz sem sa potkua a vleceua sem do hrachu. Reku mám motanicu, jako z toho horka. Ale hrubé hodziny, že z horka, chýbau nám tam jeden schodek! Co sem sa stačiua spamatat z toho šoku, kuknem výš a tam ďalší a ďalší. Zahrešiua sem na celú Zuatú horu, ufám opadali šecky strešne aj s jabúčkama. Ludé, kebych já tú potvoru, co mi to z hotových schodkú tí kocky, pobrau, chyciua, ufám bych vám písaua z base! No povjecte, co to može byt za tvora. To jak keby prikľad mne chýbaua škrídlica, tak ju pjdjem zebrať súsedom ze strechy, alebo cihlu ze staveňá? Hnet byuo aj po roboce, co može čovjek v takem nasratém stavje spravit dobrého, išua sem dom. Stretli mňa tetka Paula, že vracajú inkaso, preplatky za elektriku. Reku, aspoň volaco sa poteším, šak sme tolko nespáľili.

Došua počtárka a riká, máte prepuatek. A reku kolko, pýtám sa zvyedavá. A ona, že sedemdesát halérú. No pjekne! Načítaua mi sedmdesát halérú, ja sem í daua korunu za lístek, podzekovaua. Byuo mi na odpadnúci. Eném nevím esli z toho horka alebo esli z toho, jaký pjekný deň sem prežiua...

Mariš Pilná

Mesačník Stupavan, vydáva mesto Stupava. Redakčná rada : Ing. A. Daráš, predseda RR/, členovia : Ing. B. Jankovičová, Ing. L. Ivica, A. Lachkovičová, Ing. J. Ukropec, Ing. Š. Turek, P. Slezák / šéfredaktor/.
Uzávierka : 12.6.1996. Redakcia : Kultúrny dom, Agátová 16, 900 31 Stupava, t.č. 07/5934312.